

2 केन्द्रीयमन्त्री जेपी नड्डा
बुधवासरे मण्डीजनपदस्य
आपदाग्रस्त-
क्षेत्राणां भ्रमणं करिष्यति

3 १९ तमे विश्वसंस्कृतसम्मेलने
कविकुलगुरुकालिदास-
संस्कृतविश्वविद्यालयस्य
प्रशंसनीया सहभागिता

4 गोडाचौदस्य
लघु कथा

सुभाषितम्

आशापाशशतैर्बद्धाः
कामक्रोधपरायणाः।
ईहन्ते काम भोगार्थ-
मन्यायेनार्थसञ्चयान् ॥

अर्थात्- श्री भगवान् बोले- वे
आशा की सैकड़ों फाँसियों से
बँधे हुए मनुष्य काम-क्रोध के
परायण होकर विषय भोगों के
लिए अन्यायपूर्वक धनादि
पदार्थों का संग्रह करने की चेष्टा
करते हैं।

प्रतिदिन नवीनतम
हिमसंस्कृतवार्ता:
दैनिकवार्तापत्रं प्राप्त्यर्थं
7876636263
Whatsapp संख्या मध्ये
नमो नमः लिखन्तु

To get the latest
[himsanskritvartah](http://himsanskritvartah.com)
Daily Sanskrit Newspaper
every day, write Hello on
7876636263 Whatsapp

सूचना- हिमसंस्कृतवार्ता:
दैनिकपत्रे व्याकरणात्मक-
अशुद्धिनां कृते सम्बद्धाः
पत्रकाराः लेखकाश्च
उत्तरदायिनः भविष्यन्ति

कार्यालयः
हिमसंस्कृतम् प्रकाशनम्
जसवं कोटला तहसीलपरिसरस्य समुखे
कस्बा कोटला, जिला कांगड़ा हि.प्र.
पत्रव्यवहारसङ्केतः - १७७१११

संयुक्ताभियानानां संचालन-
विषये सैन्यत्रय-
मुखाणां सम्बोधनम्

हिमसंस्कृतवार्ता: - नौ-सैन्य-बल-
प्रमुखः एडमिरल दिनेश त्रिपाठी,
वायु-सैन्य-बल-प्रमुखः एयर चीफ
मार्शल ए.पी. सिंहः, सेनापतिः जनरल
उपेंद्र द्विवेदी च नवदेहल्यां
संयुक्ताभियानानां संचालन-विषये
वरिष्ठ-सैन्याधिकारिणः
सम्बोधितवन्तः। अस्य कार्यक्रमस्य
अवसरे, सैन्य-बल-त्रय-प्रमुखैः
सैन्य-बल-त्रयस्य मध्ये सामञ्जस्य-
विधानार्थं नैजी प्रतिबद्धता साग्रेडिता।
भारतीय-सैन्य-बलस्य अनुसारेण,
सम्बोधनेऽस्मिन् संयुक्त परिचालन-
योजनासु ध्यानं केन्द्रितम् अभूत्, यत्र
भविष्य-कालस्य युद्ध-परिदृश्येषु
एकीकृते सामुद्रिक-संगरे वायवीय-
युद्धेषु च सविशेषं बलं प्रदत्तम्।

प्रधानमन्त्री नरेन्द्रमोदी ब्राजील-देशस्य राष्ट्रपतिना साकं प्रतिनिधिमण्डल-स्तरीयां मन्त्रणां कृतवान्

हिमसंस्कृतवार्ता: - प्रधानमन्त्री नरेन्द्रमोदी ब्राजील-देशस्य राष्ट्रपतिना साकं प्रतिनिधिमण्डल-स्तरीयां मन्त्रणां कृतवान्। द्वैपाक्षिक-सम्भाषणे व्यापार-रक्षा-ऊर्जा-अंतरिक्ष-प्रौद्योगिकी-कृषि-स्वास्थ्य-सहितेषु जनानां मध्ये सम्पर्क-संवर्धनेन साकं मिथो हितानां क्षेत्रेषु उभयोः देशयोः मध्ये कार्यनीतिकं साहमत्यं व्यापकी कर्तुं ध्यानं केन्द्री-कृतवन्तौ। उभयोः देशयोः मध्ये सम्भाषणस्य अनन्तरं नैकेषु सन्धि-पत्रकेषु हस्ताक्षराणि अपि अभवन्। अवधेयमस्ति यत् प्रधानमन्त्री सप्तदश-ब्रिक्स-शिखर-सम्मेलनात् परं ब्राजीलदेशस्य राजधानीं प्राप्तः आसीत्। ब्रासीलिया नगरस्य विमान-पत्तने मोदिनः स्वागतार्थं तत्रत्य-राजनेतृन् अतिरिच्य

भारतीय-प्रवासिनः अपि समुपातिष्ठन्। पञ्च-देशानां स्वीय-यात्रायाः अंतिम-चरणे प्रधानमन्त्री नरेन्द्रमोदी नामीबिया-देशं प्रस्थास्यति। नामीबिया-देशस्य राष्ट्रपतिः नेटुम्बो नदी-नदैतवा-वर्यस्य निमंत्रणे श्रीमोदी नामीबिया-देशस्य विंडहोक-नगरं सम्प्राप्स्यति। ध्येयमस्ति यत् प्रधानमन्त्रिणः मोदिनः नामीबिया-देशस्य एषा प्रथमा यात्रा वर्तते, अथ च भारतस्य तृतीय-प्रधानमन्त्रिणः नामीबिया-यात्रा भविष्यति। अपि च एषा यात्रा सप्तविंशतिः वर्षाणाम् अनन्तरं जायते। निजयात्रायाः अवसरे प्रधानमन्त्री नामीबिया-देशस्य राष्ट्रपतिना नेटुम्बो नदी-नदैतवा-वर्येण साकं द्वै-पाक्षिकं सम्भाषणम् आचरिष्यति। श्रीमोदी नामीबिया-देशस्य संसत्-सदनेऽपि भाषणं प्रदास्यति।

बिहारे महिलाभ्यः आरक्षित-
सर्वकारीय-वृत्तिषु राज्य-
सर्वकारेण डोमिसाइल इति
स्थायि-निवास-प्रमाणपत्र-
नीतेः क्रियान्वयनं निर्णीतम्

हिमसंस्कृतवार्ता: - बिहारे महिलानां कृते आरक्षित-सर्वकारीय-वृत्तिकृते राज्य-सर्वकारेण डोमिसाइल इति स्थायि-निवास-प्रमाणपत्र-नीतेः क्रियान्वयनस्य निर्णयः कृतः अस्ति। सम्प्रति सर्वकारीय-वृत्तिषु महिला-प्रत्याशिनां कृते प्रतिशतं पञ्च-त्रिंशन्मितं आरक्षणं सुनिश्चितम् अस्ति। मुख्यमन्त्रिणः नीतीश कुमारस्य अध्यक्षतायाम् मन्त्रि-मण्डलीय-समुपवेशने महिलानां कृते डोमिसाइल इति स्थायि-निवास-प्रमाणपत्र-नीतेः क्रियान्वयनस्य निर्णयः स्वीकृतः अभूत्। अतः परं प्रतिशतं पञ्च-त्रिंशन्मितस्य आरक्षणस्य लाभः केवलं बिहारस्य स्थायि-निवासिनीभ्यः महिला-प्रत्याशिनीभ्यः एव प्रदास्यते। एषः प्रस्तावः सामान्य-प्रशासन-विभागस्य पक्षतः समानीतः आसीत्। ध्यातव्यमस्ति यत् बिहारतः बहिस्तात् आगताः महिलाः अनारक्षिताः सामान्य-प्रत्याशिन्यः भविष्यन्ति।

अमेरिकायाः टेक्सास्-नगरे दुरापत्रे प्रचण्ड-
जलाप्लवे मृतकानां संख्या शततोप्यधिका जाता

हिमसंस्कृतवार्ता: - अमेरिकादेशस्य टेक्सास्-नगरे दुरापत्रे भयंकरे जलाप्लवे मृतकानां संख्या शततोप्यधिका जातास्ति, अथ च अन्वेषणस्य चतुर्थे दिने अधिक-संख्यायां जीवितानां अन्वेषणस्य सम्भावना क्षीणा जातास्ति। ध्यातव्यमस्ति यत् केर्-काउंटी इति क्षेत्रे मृतकानां संख्या अधिका आसीत्, यत्र मिस्टिक-ए क्रिस्टिन्-इत्याख्यं ग्रीष्मकालिकं शिविरं प्रचलति स्म। अत्र हि शिविरे समागताः अष्टाविंशतिः बालिकाः मृताः सूच्यन्ते।

भारतस्य ऊर्जा-क्षमतानाम् उन्नयनार्थं
विस्तारार्थं च स्वीय-विशेषज्ञतायाः
लाभ-स्वीकरणार्थं नॉर्वे देशे विभिन्न-
परियोजनानां अन्वेषणं कृतम्- हरदीप सिंह-पुरी

हिमसंस्कृतवार्ता: - शिला-तैल-प्राकृतिक-वातीन्धन-मन्त्री हरदीप सिंह-पुरी उक्तवान् यत् भारतस्य ऊर्जा-क्षमतानाम् उन्नयनार्थं विस्तारार्थं च स्वीय-विशेषज्ञतायाः लाभ-स्वीकरणार्थं नॉर्वे देशे विभिन्न-परियोजनानां अन्वेषणं कृतमस्ति। अनेन नॉर्वे देशस्य बर्गन-नगरे नॉर्दर्न लाइट्स CO2 टर्मिनल इत्यस्यापि भ्रमणं कृतम्। सहैव अमुना हाइड्रोकार्बन तत्त्वस्य अन्वेषणस्य समग्रता-विषये प्रौद्योगिकीनां प्रविधीनां च विषये चापि चर्चा विहिता, विशेषरूपेण नॉर्वे-देशस्य ऊर्जा-विशेषज्ञैः सह गहने समुद्रे अन्वेषण-विषयेऽपि मन्त्रणा जाता।

केन्द्रीयमन्त्री जेपी नड्डा बुधवासरे मण्डीजनपदस्य आपदाग्रस्त-क्षेत्राणां भ्रमणं करिष्यति

हिमसंस्कृतवार्ता: - मण्डी। भाजपादलस्य राष्ट्रीयध्यक्षः केन्द्रीयस्वास्थ्यपरिवारकल्याणमन्त्री जगतप्रकाशनड्डा बुधवासरे अर्थात् ९ जुलैदिनाङ्के मण्डीमण्डलस्य भ्रमणं करिष्यति, यत् प्रचण्डवृष्ट्या मेघविस्फोटघटनाभिः च प्रभावितम् अस्ति, तथा च आपदा प्रभावितानां जनानां पीडां दुःखं च ज्ञास्यति। इयं सूचना भाजपादलस्य प्रदेशाध्यक्षः डॉ. राजीवबिन्दलः अददत्।

गगलविमानस्थानकस्य नाम परिवर्तनं भविष्यति, मुम्बई-अहमदाबादतः अपि विमानयानानि आरभ्यन्ते

हिमसंस्कृतवार्ता: - धर्मशाला। गगलविमानस्थानक-परामर्शसमित्याः गोष्ठी धर्मशालायाः सचिवालये कांगड़ा-चम्बा- सांसदस्य डॉ. राजीवभारद्वाजस्य अध्यक्षतायाम् आयोजिता। अस्यां सभायां शाहपुरस्य विधायकः व उपमुख्यसचेतकः केवलसिंहः पठानिया, उपायुक्तः कांगड़ा हेमराजबैरवा, कांगड़ाजधपदस्य सर्वे प्रशासनिकाधिकारिणः, गगल-विमानपत्तन- प्राधिकरणस्य अधिकारिणः एवं समित्याः अन्ये सदस्याः अपि उपस्थिताः अभवन्। अस्मिन् कालखण्डे गगलविमानस्थानकस्य विस्तारसहितविविधविषयेषु चर्चा कृता। काङ्गड़ा-नगरम् आगच्छन्तः पर्यटकान् दृष्ट्वा अधुना महाराष्ट्रमुम्बईतः अहमदाबादतः च प्रत्यक्षविमानयानानि आरभ्यत इति विषये अपि सहमतिः अस्ति। एतेन सह गगलविमानस्थानकस्य नाम धर्मशालाकाङ्गड़ाविमानस्थानकम् इति प्रस्तावः अपि राज्यसर्वकाराय प्रेषितः अस्ति।

मुख्यमन्त्री बुधवासरे मण्डीजनपदस्य आपदाग्रस्तक्षेत्राणां भ्रमणं करिष्यति, थुनागे भविष्यति रात्रिवासः

मुख्यमन्त्री सुखविन्दरसिंह सुखबुधवासरे मण्डीमण्डलस्य अनेकेषाम् आपदाप्रभावितक्षेत्राणां भ्रमणं करिष्यति। सः थुनागे रात्रौ स्थास्यति। यदि ऋतुः स्पष्टः अस्ति तर्हि सः उदग्रविमानानेन गमिष्यति। सः प्रथमं बागस्याङ्ग-आश्रयशिविरं गमिष्यति। तदनन्तरं सः आपदाग्रस्तक्षेत्राणां भ्रमणं करिष्यति। सः जङ्गेहलीं गत्वा आपदा प्रभावितान् जनान् मिलिष्यति। थुनागे रात्रि विश्रामानन्तरं मुख्यमंत्री बड़ापंचायतं गमिष्यति। सः जुलै-मासस्य १० दिनाङ्के प्रत्यागमिष्यति, ऋतोः दुर्गतेः सति सः मार्गेण गमिष्यति। पूर्व मुख्यमन्त्रिणः मंगलवासरे अपि शिमलातः मण्डीं आगन्तुं कार्यक्रमः आसीत्, परन्तु तत् एकदिनेन स्थगितम्। मुख्यमंत्री आपदाप्रभावितक्षेत्रेषु आश्रयपुनर्वसिकार्यस्य निरीक्षणं करिष्यति, आश्रयसामग्रीवितरणं च करिष्यति।

आपदा प्रभावितजनानाम् कृते विशेषाश्रयसंकुलं प्रदास्यते, मन्त्रिमण्डलसत्रे आगमिष्यति प्रस्तावः

हिमसंस्कृतवार्ता: - शिमला। मुख्यमन्त्री सुखविन्दरसिंहसुखबुधवासरे अर्थात् ९ जुलैदिनाङ्के मण्डीमण्डलस्य भ्रमणं करिष्यति, यत् प्रचण्डवृष्ट्या मेघविस्फोटघटनाभिः च प्रभावितम् अस्ति, तथा च आपदा प्रभावितानां जनानां पीडां दुःखं च ज्ञास्यति। इयं सूचना भाजपादलस्य प्रदेशाध्यक्षः डॉ. राजीवबिन्दलः अददत्।

उदग्रविमानानेन खाद्यान्नेन सह मण्डी-जनपदस्य आपदाग्रस्तक्षेत्रं गतः, तस्मिन् समये भाजपानेतारः अपि तत्र न गतवन्तः। खाद्यान्नं, आवश्यकवस्तुनि च गोखरैः प्रदत्तानि आसन्। अस्मिन् कठिने काले भाजपानेतारः केवलं वक्तव्यं ददति येन सहायता न भविष्यति। निरीक्षणकेन्द्रस्य दलानाम् अनुशंसया प्राप्तं धनं वर्षद्वयानन्तरं अपि अत्यल्पं भवति। संकटं दृष्ट्वा मुख्यमन्त्रिणा भूस्खलनप्रवणस्थानेषु चतुःलेनमार्गनिर्माणार्थं किमपि कर्तनं न करणीयम् इति अपि निर्देशः दत्ताः।

रहस्यमयरोगेण आहताः सेबवृक्षाः, मुख्यमंत्री सुखबुधवासरे वैज्ञानिकान् अन्वेषणं कर्तुं निर्दिष्टवान्

हिमसंस्कृतवार्ता: - शिमला। सेब-उत्पादकानां प्रतिनिधिमण्डलेन मुख्यमन्त्री सुखविन्दरसिंहसुखबुधवासरे अर्थात् ९ जुलैदिनाङ्के मण्डीमण्डलस्य भ्रमणं करिष्यति, यत् प्रचण्डवृष्ट्या मेघविस्फोटघटनाभिः च प्रभावितम् अस्ति, तथा च आपदा प्रभावितानां जनानां पीडां दुःखं च ज्ञास्यति। इयं सूचना भाजपादलस्य प्रदेशाध्यक्षः डॉ. राजीवबिन्दलः अददत्।

अस्याः स्थितिः यथाशीघ्रं निबद्धा आवश्यकम्। सः कुलपतिं सप्तदिनान्तरे राज्यसर्वकाराय विस्तृतं प्रतिवेदनं प्रस्तूयताम् इति निर्देशं दत्तवान्, येन शीघ्रमेव समुचितपदानि गृहीतुं शक्यन्ते। सः प्रतिनिधिमण्डलाय आश्वासनं दत्तवान् यत् राज्यसर्वकारः कृषकाणां फलोत्पादकानां च समस्यानां समाधानार्थं प्राथमिकतारूपेण प्रतिबद्धः अस्ति तथा च सर्वाः आवश्यककाः सहायताः प्रदत्ताः भविष्यन्ति। सः अवदत् यत् सेबस्य उत्पादनं राज्यस्य अर्थव्यवस्थायः मुख्याधारः अस्ति तथा च सहस्राणि परिवाराः अस्मात् क्षेत्रात् आजीविकां अर्जयन्ति।

AMARNATH YATRA : बाबा बर्फानीः दर्शनं कृतवन्तः भक्तानां संख्या लक्षाधिकां जाता, भक्तानां उत्साहः आकाशमिवोन्नतः!

हिमसंस्कृतवार्ता: बालटालः। बाबा बर्फानीः भक्तानां उत्साहः आकाशमिवोन्नतः दृश्यते। मंगलवासरे दर्शनं कृतवन्तः भक्तानां संख्या लक्षाधिकां जाता। गतवर्षे पञ्चसु दिनेषु 1.05 लक्षं श्रद्धालवः बाबा बर्फानीः सन्निधौ उपस्थिताः। अस्मिन् वर्षे षड् दिनेषु 1,11,974 श्रद्धालवः दर्शनं कृतवन्तः। पहलगामे जातस्य आतङ्कवादी आक्रमणस्य विषये यः शङ्काभावः जातः, सः भक्तानां श्रद्धया पराभूतः। उपराज्यपालस्य मनोजसिन्हा महोदयस्य कार्यालयेन एषा सूचना सामाजिकमाध्यमेषु प्रकाशिताः—“आस्थायाः यात्रा, पवित्रा श्रीअमरनाथयात्रा, तीर्थयात्रायाः प्रथमेषु षड् दिनेषु एव एकलक्षं तीर्थयात्रिकान् अतीत्य गता। आध्यात्मिकमहोत्सवः च यात्रा च बालटाल् मार्गेण च पहलगाम् मार्गेण च सम्यक् प्रकारेण प्रवर्तमानौ स्तः। आगामिषु दिवसेषु अधिकं श्रद्धालूनां आगमनं प्रत्याशायामस्ति।” अद्यावत् वातावरणेन श्रद्धालुभ्यः पूर्णं सहयोगं प्रदत्तम्। बालटाल् क्षेत्रे वर्षायाः कारणेन सोमवासरे रात्रौ ये श्रद्धालवः निरोधिताः, तान् विना अन्येषां यात्रायाः प्रवाहः निरवरोधः आसीत्। सहस्रशः श्रद्धालवः प्रतिदिनं बाबा बर्फानीः सन्निधौ उपस्थितिं कुर्वन्ति। मंगलवासरे 18,633 श्रद्धालवः दर्शनं कृतवन्तः।

१९ तमे विश्वसंस्कृतसम्मेलने कविकुलगुरुकालिदास-संस्कृतविश्वविद्यालयस्य प्रशंसनीया सहभागिता

हिमसंस्कृतवार्ता: - नागपुरम् ।

विश्वसंस्कृतसम्मेलने नेपालदेशस्य काठमाण्डौ २०२५ तमस्य वर्षस्य जूनमासस्य २६ दिनाङ्कतः ३० जूनपर्यन्तं आयोजितम् आसीत् । अन्ताराष्ट्रीयसंस्कृतध्ययनसङ्घः, नेपालसंस्कृतविश्वविद्यालयः, केन्द्रीयसंस्कृतविश्वविद्यालयः, नवदेहली चेत्येतेषां संयुक्तरूपेण एतद् सम्मेलनम् आयोजितम् । सम्मेलनस्य उद्घाटनं नेपालस्य राष्ट्रपतिना श्री रामचन्द्र पौडेलेन कृतम् । विश्वविद्यालयस्य कुलपतिः प्रो हरेरामः त्रिपाठी तथा कुलसचिवः, संस्कृतं तथा असंस्कृतसंकायस्य अधिष्ठाता डॉ. देवानन्दशुक्लः, भारतीयधर्मः, दर्शनं तथा संस्कृतसंकायस्य अधिष्ठाता प्रो कविता होले जनसंपर्काधिकारी डॉ. रेणुका बोकारे, आदयः सम्मेलने भागम् अस्वीकुर्वन् । अक्षरपुरुषोत्तमदर्शने एवं कुलपति संवादकार्यक्रमे आयोजितायां संगोष्ठ्यां कुलपति प्रो हरेरामः त्रिपाठी भागं स्वीकृतवान् । कुलपतिः दर्शनप्रबन्धसत्रस्य अध्यक्षपदेन तस्याः सम्मानं कृतवान् । विश्वसंस्कृतसम्मेलने विश्वविद्यालयस्य सहभागितायाः विषये कुलपतिः प्रो.हरेराम त्रिपाठी सन्तुष्टिं प्रकटितवान् । विश्वसंस्कृतसम्मेलने विश्वस्य सर्वेभ्यः संस्कृतविदुषां मतं श्रोतुं, संस्कृतक्षेत्रे क्रियमाणानां विविधानां शोधकार्याणां विषये सूचनां प्राप्तुं च अवसरं प्रदाति तथा च चर्चाद्वारा अस्माकं क्षितिजं विस्तृतं करोति । अतः अधिकाधिकाः प्राध्यापकाः, शोधविद्वानः भागं गृहीत्वा स्वस्य अनुभवस्य, विश्वस्य, संस्कृतज्ञानस्य च विस्तारं कुर्वन्तु । महिलाशास्त्रार्थपरिषदः पर्यवेक्षकरूपेण प्रो कविता होले प्रो.कलापिनी अगस्ती च विशेषतया आमन्त्रिताः आसन् । विश्वविद्यालयस्य व्याकरणविभागस्य छात्रा, अधुना व्याकरणविभागे

कार्यं कुर्वती सहायका प्राध्यापिका सिमरनठाकुरा महिलाशास्त्रार्थपरिषदि भागं गृहीत्वा अष्टाध्यायीसूत्रे वृथिरादैच इत्यस्मिन् अतीव उत्तमं वैज्ञानिकं मतं प्रस्तुतवती । अस्मिन् शास्त्रार्थपरिषदि भारतस्य १२ युवतयः भागं गृहीतवत्यः । सिमरन- इत्यस्याः प्रस्तुतिः सर्वोत्तमा आसीत् । तस्याः प्रस्तुतिः केन्द्रीयसंस्कृतविश्वविद्यालयस्य कुलपतिना श्रीनिवास बरखेडी महोदयेन प्रशंसिता । कविसमवाये विशेषामन्त्रिते प्रो. नंद पूरी महोदयेन विप्रलम्भविषये कालिदासः विशिष्यते प्रथमकाव्यं प्रस्तुतम् । तस्य प्रस्तुतिः उपस्थितैः कविभिः प्रशंसिता । प्रो.पूरी इत्यनेन संस्कृतसाहित्यसत्रस्य अध्यक्षता अपि कृता । डॉ. रेणुका बोकारे इत्यनया परिदृश्यवास्तुकलाविषये पठितं शोधपत्रं उपस्थितैः विद्वान्सैः सत्राध्यक्षैः च प्रशंसितम् । अपि च १९ तमे विश्वसंस्कृतसम्मेलनस्य ५० वर्षसमाप्तेः अवसरे संस्कृतभावितव्यमस्य पूर्वसम्पादकेन श्री नन्दकिशोरपत्तर्किने एवं डॉ. रेणुका बोकारे इत्यनया च सम्पादितं विशेषस्मारिकायाः विमोचनं केन्द्रीयसंस्कृतविश्वविद्यालयस्य कुलपतिः, नेपालसंस्कृतविश्वविद्यालयस्य संस्कृतविभागप्रमुखः प्रो विश्वसंस्कृतसम्मेलनस्य आयोजकः प्रो.काशीनाथन्योपने तथा कालिदाससंस्कृतविश्वविद्यालयस्य कुलसचिवः डा.देवानन्दशुक्लः चाकुर्वन् । एतस्याः स्मारिकायाः प्रशंसाम् कुर्वन् प्रो.वर्खेडी इत्यनेन उक्तं यत् एतत् संग्रहणीयम् अस्ति, विश्वसंस्कृतकाङ्ग्रेसस्य इतिहासं, सांस्कृतिकलक्षणं, अध्ययनपरम्परा च प्रदर्शयति । शोध-छात्रा श्रद्धा देवपुजारी, जिनेन्द्र व प्रदशयति । शोध-छात्रा श्रद्धा देवपुजारी, जिनेन्द्र व भक्ति पुरन्दरे नच विभिन्नसत्रेषु शोधपत्राणि प्रस्तुतवन्तः ।

श्रीमद्भागवतप्रवचनम् - ०३

असमप्रदेशीयः विज्ञानशिक्षकः, नारदोपाध्यायः

ततः शौनकः अपृच्छत् - सूतदेव ! संसारिक-विषयेभ्यः मुक्तस्य तथा विचरणशीलस्य नारदस्य सनकादिमुनिभिः सह कुत्र संयोगः जातः, एवं विधिविधानस्य श्रवणे तस्मिन् प्रीतिः कथम् आगता ?

सूतः उक्तवान् - इदानीम् अहं तुभ्यम् एतत् भक्तिपूर्णं कथानकं श्रावयामि, यच्च शुक्रदेवः मां स्वशिष्यं मत्वा एकान्तं अश्रावयत् । एकदा विशालापुर्यां ते चत्वारः निर्मलाः ऋषयः सत्सङ्गार्थम् आगतवन्तः । तत्र ते नारदं दृष्टवन्तः । सनकादयः पृष्ठवन्तः - ब्रह्मन् ! भवतः मुखम् उदासिवत् दृश्यते, तत् कथम् ? भवान् किमर्थं चिन्तातुरः जातः ? एतावत्या त्वरया भवान् क्व गच्छन् आसीत् ? तथा भवतः अत्रागमनं कुतः सञ्जातम् ? अधुना भवान् एवं प्रतीयते यत्, कस्यचन पुरुषस्य समस्तं धनम् अपहृतं स्याद् इतिवत् । भवत्सदृशस्य अनासक्त-पुरुषस्य कृते एतन्न उचितम् । एतस्य कारणम् उच्यताम् ।

नारदः अब्रवीत् - मुनयः ! अहं सर्वोत्तमं लोकं मत्वा अस्मिन् पृथ्वीलोकं आगतोऽस्मि । अत्र पुष्करं, प्रयागः, काशी, गोदावरी, हरिद्वारं, कुरुक्षेत्रं, श्रीरङ्गं, सेतुबन्धनम् इत्यादिषु नानातीर्थेषु अहम् इतस्ततः भ्रममाणोऽस्मि, परन्तु अहं कुत्रापि मन्मनसोऽनुकूलो सन्तोषकारिणीं शान्तिं च न प्राप्तवान् । अस्मिन् समये अधर्मस्य सहायकरूपेण कलियुगेन समस्ता धरा हि सम्पीडिता अवलोक्यते । सम्प्रति अत्र सत्यं, तपः, शौचं, दया, दानम् इत्यादिकं नास्ति किमपि । वराकः जीवः केवलं स्वकीयोदरस्य परिपूरणाय हि तत्परोऽस्ति । सर्वेऽपि असत्यभाषिणः, अलसाः, मन्दमतयः, भाग्यहीनाः, पाखण्डनिरताः च दृश्यन्ते । ये साधवः भासमानाः, तेऽपि आचारैः पूर्णतः हीनाः, पाखण्डिनः च सञ्जाताः स्युः ; बाह्यदर्शनेन तु विरक्ताः इव भासन्ते, परं ते स्त्रीधनादिषु हि आसक्ताः, रममाणाः च सन्ति, तेषामेव परिग्रहं कुर्वन्तः अवलोक्यन्ते । गृहेषु स्त्रीणां राजत्वमस्ति, श्यालः परामर्शदाता सञ्जातोऽस्ति, लोभवशतः जनाः कन्याविक्रयणं कुर्वन्ति, एवञ्च स्त्रीपुरुषयोः मध्ये कलहः सततं प्रवर्तमानः, प्रवर्धमानः च दृश्यते । महात्मनाम् आश्रमः, तीर्थं, नदीतटम् इत्यादिपवित्रेषु क्षेत्रेषु यवनानाम् अधिकारः सञ्जातः अस्ति । एतैः दुष्टैः बहुधा देवालयाः अपि ध्वस्तीकृताः । अस्मिन् समये अत्र न कोऽपि योगी स्यात्, न वा सिद्धः, न तु सत्कर्ता हि स्यात् । समस्त-साधनानि सद्यः कलिरूपेण दावानलेन दग्धानि, भस्मीभूतानि च सन्ति । अस्मिन् विकराल-कलिकाले सर्वे देशवासिनः विथ्यादिषु अन्नविक्रयणं कर्तुम् आरब्धवन्तः, ब्राह्मणाः शुल्कं स्वीकृत्य वेदं पाठयेयुः, एवं स्त्रियः वेश्यावृत्तिं स्वीकृत्य जीवननिर्वहणं कुर्वन्तः परिलक्ष्यन्ते इति, शुभम् । (माहात्म्यम् - ०१/२३-३६) -- नारदः ।

ब्रिक्स-देशानां समूहः एकं महत्वपूर्णं संघटनम् अस्ति- वित्तमन्त्री-निर्मला-सीतारमणः

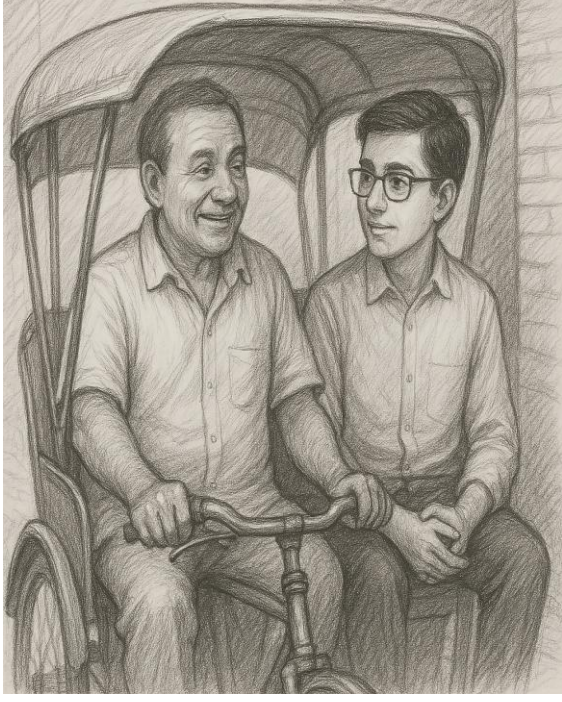
हिमसंस्कृतवार्ताः - वित्तमन्त्री-निर्मला-सीतारमणः प्रावोचत् यत् ब्रिक्स-देशानां समूहः एकं महत्वपूर्णं संघटनम् अस्ति । समावेशिता-पूर्णस्य बहुपक्षवादस्य अग्रे समुपस्थापनार्थं एषः मुख्यमञ्चः अस्ति, तदपि सविशेषं तदा यदा वैश्विकसंस्थाः संकटस्य साम्मुख्यं कुर्वन्त्यो वर्तन्ते । रियो डी जेनेरियो नगरे ब्रिक्स-देशानां वित्त-मन्त्रिणां, केन्द्रीय-बैंक-अधिशालिनां च समुपवेशनं सम्बोधयन्ती, असौ सुदृढ-देशिक-याज्ञानां, वित्तेकपूर्ण-व्यापक-आर्थिक-प्रबन्धनानां लक्षित-राजकोषीय-उपायानां च संयोजनस्य माध्यमेन भारतस्य प्रदर्शितं नमनीयता-विषये प्रकाशं क्षिप्तवती । रूस-देशीयेन समकक्षेण एंटोन-सिलुआनोव-वर्येण साकम् समनुष्ठिते एकस्मिन् पृथग् उपवेशने, वित्तमन्त्री विशेषतः वित्तीय क्षेत्रेण, समं 'न्यू डेवलपमेंट बैंक' सम्बद्ध-विषयेषु अपि द्वै-पाक्षिक-सहयोगम् आश्रित्य मन्त्राणां कृतवती । अमुना स्वीय-चीन-देशीय समकक्षेण लैन-फोआन-वर्येण साकम् अपि चर्चा-समये एतस्मिन् विषये बलं प्रदत्तं यत् भारत-चीन-देशौ विश्वस्य बृहत्तम-तीव्रतम-अर्थव्यवस्था-रूपेण समावेशीय-वैश्विक विकासं नवाचारञ्च अग्रे नेतुम् अद्वितीय-स्थितौ वर्तते ।

सर्वकारः देशे कार्बनोत्सर्जनम् अल्पीकर्तुं राष्ट्रीय राजमार्गान् च आधिक्येन पर्यावरणानुकूलान् विधातुं सप्तति-सहस्राधिकाः वृक्षाः प्रत्यारोपिताः भविष्यन्ति

हिमसंस्कृतवार्ताः - सर्वकारः देशे कार्बनोत्सर्जनम् अल्पीकर्तुं राष्ट्रीय राजमार्गान् च आधिक्येन पर्यावरणानुकूलान् विधातुं पदक्षेपान् उत्थापयति । अशेषेऽपि देशे अधुना पर्यन्तं राष्ट्रीय-राजमार्गेषु प्रायः पादोन-पञ्च-कोट्यधिकाः पादपाः रोपिताः सन्ति अथ च सप्तति-सहस्राधिकाः वृक्षाः प्रत्यारोपिताः सन्ति । केन्द्रीय परिवहन राजमार्ग-मन्त्री नितिन-गडकरी फरीदाबाद-नोएडा इंटरनेशनल एयरपोर्ट कॉरिडोर मध्ये एकः पादपः मातुः नाम्नि इति अभियानस्य अन्तर्गतं पादप-रोपण अभियानस्य अवसरे एकां सभां संबोधयन् एतत् सर्वं प्रत्यपादयत् । अनेन एतदपि प्रोदितं यत् अस्मिन् वर्षे षष्टि-लक्ष-मितानां पादपानां रोपणस्य लक्ष्यं निर्धारितम् आसीत्, यद्वि अधिकमेव पूरितम् अस्ति ।

गोडाचाँदस्य लघु कथा

लेखक: निशिकान्तपाण्डेय: हिमसंस्कृतवार्ता:

एक: गोडाचाँद: नामक: छात्र: आसीत् । स: विद्यालये पठति नवमकक्षायां । अस्माकं विद्यालयस्य वार्षिकीपरीक्षायां लिखितपुस्तिका पश्यन् अस्मि अहं । तदा मम चक्षुः उपरि आगतः एकः लेखः प्रश्नः आसीत् भवन्तं लक्ष्यं किम् अस्ति ? इति विषयाधारितः निबन्धः लिखन्तु । तदा सर्वासो लिखितपुस्तिका दृष्टवान् अहं किं सर्वे स्व स्व लक्ष्यं लिखितवन्तः कोऽपि छात्रः शिक्षकः, कोऽपि छात्रः चिकित्सकः, कोऽपि लेखकः भिन्नं भिन्नं च भवितुमिच्छन्ति । किन्तु गोडाचाँदः लिखितवान् अहं निरापदज्ञा शिक्षकसदृशं भवितुमिच्छामि यानि यानि कार्याणि भवन्ति तानि तानि कार्याणि कृत्वा समाजे सर्वान् निकटे स्थास्यामि । पुनः भारतवर्षस्य हरिद्वार-काशी-पुरी आदि पीठस्थानेषु अहं मातरं स्वीकृत्य भ्रमणं करिष्यामि । एतत् वाक्यं दृष्ट्वा अहं तद् दिनांकात् अहं त्वाम् अधिकं स्नेहं करोमि । किन्तु यदा गोडाचाँदः दशमकक्षायां प्रविष्टं जातम् तत्पश्चात् सः मध्ये मध्ये विद्यालये अनुपस्थितः आसीत् । तत्परं सः दशमकक्षायां परीक्षा अपि न लिखितं कुत्र गतवान् न जाने । तस्य अन्वेषणं बहुवारं कृतम् अहम् । किन्तु कुत्रापि न प्राप्तवान् । अहं बहु प्रयासोऽपि कृतवान् किन्तु फलं तदैव शून्यम् । एकदिनं यदा अहं गृहात् वहिं पुत्रेण सह हरिणीं यानेन रेलयानालयं गतवान् । तत्परं कार्यक्रमस्थले गतवान् । ततः पुनः यदा आगतवान् तदा चिन्तितवान् अहं पुत्रं न आह्वयामि अहमेकाकि एव गमिष्यामि टोटोयानेन । तदा तस्मिन् समये एव टोटोयानम् आह्वयामि तदा गोडाचाँदः उक्तवान् अरे महोदय! महोदय! कथम् अस्ति ? कुत्र गमिष्यति ? भवान् सम्यक् अस्ति । आम् अहं सम्यक् अस्मि । अरे गोडाचाँदः अहं बहुदिनात् अनन्तरम् अस्मिन् स्थाने भवन्तं दृष्टवान् । गोडाचाँदः उक्तवान् महोदय! आगच्छतु उपविशतु । उपविष्टवान् ततः बहु वार्ता अभवत् । किन्तु तद् समये उक्तवान् गोडाचाँदः महोदय! अहं तु भवतां सदृशं नाभवत् कार्यमपि न कृतवान् किन्तु एकं कार्यं कृतवान् मम टोटोयाने ये आवालवृद्धवनिताः उत्तिष्ठन्ति तासां निमित्तम् अहं भाटकं न नेष्यामि इति सम्पूर्णं निःशुल्कम् । महोदयम् उक्तवान् महोदय! कृपया यानस्य अग्रे पश्यतु तत्परं दृष्टवान् महोदयस्य मनसि इतोऽपि अधिकं स्नेहं अभवत् । महोदय! भवन्तं सदृशं गुरुजनानां समीपात् अहं शिक्षां प्राप्तवान् तस्य ऋणम् अहं कदापि पूर्णं कर्तुं न शक्नोमि तदैव अहं आवालवृद्धवनिताणां निमित्तं भाटकं निःशुल्कं स्थापितवान् ।

देवशयनी एकादशी

तिथिरेकादशी ख्याता वैष्णवानां महोत्सवः ।
विष्णुः क्षीरसमुद्रे वै शैते तु मान्यता सदा ॥
प्रारभते चातुर्मासं विष्णोर्चनपूजनम् ।
भवेद्यदि चातुर्मासं पुण्यदं मोक्षदं तथा!
पण्डरपुरनाम्ना वै भुवैकुण्ठं च मन्यते ।
ख्यातं द्वारकेशो यत्र तिष्ठति भक्तवत्सलः ॥
पुरातनी महाराष्ट्रे अस्ति वारीपरम्परा ।
वैष्णवमेलनं तस्यां प्रतिवर्षं भुवैकुण्ठे ॥
द्वारकेशः वरं दातुं पुण्डलिकाय तिष्ठति ।
युगेभ्य इष्टिकायां वै मन्यन्ते च जनाः सदा ॥
नामसङ्कितं विष्णोः विठ्ठलपथि जायते ।
संसारबन्धनं त्यक्त्वा नित्यं सम्मिलिताः जनाः ॥
रामकृष्णहरिमन्त्रं जपन्ति सर्वदा सदा ।
न च कोलाहलं नैव द्वेषरागौ कदापि हि ॥
एकादश्यां तु कुर्वन्ति निरशनं जनाः सदा ।
विठ्ठलस्मरणं मात्रं विस्मृत्य भवबन्धनम् ॥
निशम्य मनसा सह ज्ञानकर्मेन्द्रियाणि वै ।
मानसं केवलं रतः नित्यं हि हरिकीर्तने ॥
चरणौ पाण्डुरङ्गस्य कथयेते च जीवने ।
सुखदुःखे समे कृत्वा भवति हरिदर्शनम् ॥
तस्मादेकादशी साध्या हरिजागरणं हृदि ।
तदा हि केवलं सर्वं विष्णुमयं चराचरम् ॥
हिमसंस्कृतवार्ता: , दीक्षितमानसी

" लौकिकन्यायकोशः " (२६३)
" कलविद्धघटन्यायः "

एकस्मिन् घटे
कलविद्धपक्षी स्थापितः
चेत् यावत्पर्यन्तं सः
घटः पिनद्धः
तावत्पर्यन्तं सः पक्षी
घटस्य अन्तर्भागे एव
भवति । यदा घटस्य
मुखभागः
अनाच्छादितः भवति
तदा सः पक्षी उड्डीय
गच्छति । तथैव
अस्मिन् शरीरे आत्मा

बद्धः भवति बन्धकारणं तावत् पुरातनं कर्म ।
तत् कर्म यदा नष्टं भवति तदा आत्मा शरीरं
परित्यज्य लोकान्तरं गच्छति । कर्मबन्धनात्
मुक्तो भवति । वेदान्तिनः इव जैना अपि एतस्य
न्यायस्य प्रयोगं कृतवन्तः । योगवसिष्ठेऽपि
अस्य उल्लेखः वर्तते । कैश्चित् म्लेच्छैरपि
कल्पना इयं स्वीकृता । " कलविद्धघटन्यायो
धर्म इत्यपि तद्विद्वान् । तथात्मसिद्धे म्लेच्छानां
तद्देशेषु न दुष्यति । " (योगवसिष्ठे १७-१०)

डा वर्षा प्रकाश टोणगांवकर
पुणे / महाराष्ट्रम्

अथक्रीडावार्ता:

एते ५ भारतीया : क्रीडका :
लॉर्डस क्रीडाङ्गणे
अभ्यासक्रिकेटक्रीडायां
सर्वाधिकं धावनं कृतवन्तः

हिमसंस्कृतवार्ता: , कृष्णाभारद्वाजः मण्डी । पूर्व
क्रिकेटक्रीडकः दिलीपवेङ्क सरकरः लॉर्डस
(इंग्लैण्ड) इत्यत्र अभ्यासक्रिकेटक्रीडायां भारतस्य
कृते ५०८ धावनं इति सर्वाधिकं अङ्कान्
कृतवान् । यत्र राहुल द्रविड १ चक्रे ३५४ ,
सुनीलगावस्करः १० चक्रेषु ३४० धावनानि
कृतवान् । एतदतिरिक्तं विनो मडकडः लॉर्डस
इत्यत्र ३३३ धावनानि गुण्डप्पा विश्वनाथः च
२७२ धावनानि कृतवान् ।

इंग्लैण्ड देशः गिल' इत्यस्य
प्रतिस्थापनं अन्वेष्टुम् अर्हति;
इंग्लैण्ड देशस्य पूर्व-
क्रिकेटक्रीडकः मार्क - बुचरः

इंग्लैण्ड देशस्य पूर्व क्रिकेट क्रीडकः मार्क बुचरः
इंग्लैण्ड देशं टेस्ट प्रतिस्पर्धायां गिलः उत्तमः
प्रदर्शनः कृतवान् तं भङ्गम् कर्तुं परामर्शः
दत्तवान् । बुचरस्य भते गिलः अद्यावधि :
श्रृंखलायां तकनीकी दृष्ट्या अतीव उत्तमः
क्रीडितवान् अस्ति तथा च सम्भवति यत् अस्याः
श्रृंखलायाः अन्ते यावत् तस्य केचन अधिकाः
अभिलेखाः भवितुमर्हन्ति ।

कः अस्ति ICC इत्यस्य
मुख्यकार्यकारीपदम्
प्राप्तः (CEO) प्रथमः
भारतीयः संजोगगुप्ता ?

ICC इत्यस्य प्रथमः भारतीयः CEO संजोगगुप्ताः
श्री राम वाणिज्य महाविद्यालयात् (दिल्ली) अर्थ
शास्त्रे बीए ऑनर्स प्राप्तवान् । पत्रकारत्वेन सः '
द ट्रिब्यून' 'स्टार न्यूज' अधुना एबीबीपी न्यूज
तथा एनडी टीवी इत्यत्र कार्यं कृतवान् ।